

เทศน์ก่อนเวียนเทียน วันอาสาฬหบูชา

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโธ

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม(วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เด็กๆ เวลาไปวัด มันสนุกครีกครื้น เพราะมันเป็นวัยของเด็ก มันปล่อยใสไร้เดียงสา ไปไหนก็มีแต่ความสุข ผู้ใหญ่ไปไหนก็มีแต่ความทุกข์ เพราะมันต้องรับผิดชอบ มันต้องดูแล ต้องคิดถึงอนาคตไง แต่เด็กมันไร้เดียงสา ไปไหนมีแต่ความสุข พ่อแม่พาไปไหน มีแต่ความสนุกครีกครื้น ในพุทธศาสนาถึงปลูกฝังให้เด็กมีแนวทาง พาเด็กมาวัดมาวาก็เพื่อวางรากฐานให้เขา ถ้าวางรากฐานให้เขา เขาจะรู้เหนือรู้ใต้ไหม คุณสิ เวลารณรงค์เห็นใหม่ วันสำคัญทางพุทธศาสนา เอาเด็กไปเดินรณรงค์กัน ชักชวนกัน แต่เวลาเรามาทำจริงล่ะ เรามาทำจริงๆ เห็นไหม

เราจะมาเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เวียนเทียนเพื่อเคารพใคร เพื่อเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมวางธรรมและวินัยไว้ให้สังคัมมรรมเย็นเป็นสุขนะ

คุณสิ สมัยโบราณ การคมนาคมยังไม่สะดวก เวลาพุทธศาสนาเผยแผ่ไปถึงที่ใด ไปสั่งสอนที่นั่น เราเห็นแต่สังคัมในปัจจุบันนี้ สังคัมประชาธิปไตย ความเสมอภาคมันมีอยู่แล้วนะ แต่สังคัมสมัยโบราณสังคัมทาสนะ สังคัมทาสเขาปกครองกันอย่างไร เราไม่ได้คิด เราคิดว่าสังคัมคือแบบนี้ ไร่ ๒,๐๐๐ กว่าปีก็เหมือนแบบนี้ ไม่ใช่ ๒,๐๐๐ กว่าปีสังคัมทาสนะ มีผู้ปกครอง ผู้ดูแล

ถ้าหัวหน้าที่เป็นธรรม ผู้อาศัยจะมีความสุข ความสงบพอสมควร แต่ผู้ปกครองถ้าไม่เป็นธรรมล่ะ ริดนาทาเร็น มีแต่ความทุกข์ทั้งนั้นล่ะ พุทธศาสนาเวลาเข้าไปที่ไหนสอนคนให้เป็นคนดี ถ้าหัวหน้าดี ลูกน้องก็จะดีไปด้วย ถ้าหัวหน้าก็คดียอยู่แล้ว ลูกน้องจะมีความสุขเข้าไปใหญ่ ถ้าหัวหน้าไม่ดี ลูกน้องก็มีแต่ความทุกข์ยาก

พุทธศาสนาเวลาเข้าไป มันต้องอาศัยสิ่งนี้เพื่อวางรากฐาน แล้วธรรมและวินัยในปัจจุบันนี้ประชาธิปไตย เราว่าประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพ เวลาพูดถึงสิทธิเสรีภาพคิดถึงแต่ตัวเองก่อนเลย แต่ไม่คิดถึงสิทธิเสรีภาพทางกรรม กรรมมันสร้างเรามานะ เราสร้างมานี้ สิทธิเสรีภาพการเกิดใจ เกิดเพราะอะไร เกิดเพราะมีผลบุญผลกรรม อำนาจวาสนาพาเกิด แต่พอเกิดมาแล้วสมความปรารถนาเราไหมล่ะ สมความปรารถนาได้ความเป็นมนุษย์ แต่ลืมตัวเห็นไหม มองแต่ยศถาบรรดาศักดิ์ มองแต่สิ่งที่เป็นโลกธรรม พอสิ่งนั้นเราจะประสบความสำเร็จ เลยลืมชีวิตเราไป ลืมสิ่งที่มีค่าที่สุด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมาสอนที่นี่ สอนเรื่องชีวิต เราเคารพใครล่ะ เวลาเราเวียนเทียนเราจะเคารพใคร เราเข้าวัดเข้าวา เราเคารพสถานที่ เคารพทำไม แต่ถ้าเป็นสถานที่ไปเคารพทำไม ถ้าไม่เคารพเวลาคนเข้าป่าเข้าเขานี้ไปตามกิเลสของตัวเอง แต่ถ้าเราเคารพเข้าป่าเข้าเขา เข้าป่าเข้าเขามีด้วยหรือ

เราเคยอยู่อีสาน ที่นั่นเป็นที่แรง เด็กมันไปเล่นกันมาก เวลากลับบ้านขาดไปคนหนึ่ง หาเท่าไรก็ไม่เจอ หาอย่างไรก็ไม่เจอ จนผู้ใหญ่เขาบอกให้ขอมมาลาโทษเข้าป่าเข้าเขา หาแล้วก็นั่งอยู่นั่นนะ นั่งอยู่ใกล้ๆ นั่นล่ะ นี่ไง เพราะความไม่เคารพ นี่ทำไมเราต้องเคารพล่ะ เพราะอะไร เพราะถ้าเราเป็นนักปฏิบัติ ใครเป็นนักปฏิบัติ เข้าไปในที่สงบสงัดสถานที่นั้นเราจะพอใจมาก ถ้าคนนั้นเป็นผู้ใหญ่ ถ้าเด็กเขาไม่รู้ของเขา เขาก็เล่นตามประสาของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ในสถานที่สงบสงัด เขามีผู้ดูแลของเขาอยู่ ถ้าเราเคารพสถานที่ เพราะการเคารพสถานที่ เท่ากับเราเคารพตัวเอง เรามีเกียรติ มีศักดิ์ศรีทันทีเลย เพราะเรารู้กาลเทศะ ถ้าเราไม่รู้กาลเทศะ เราไปสถานที่ใด เราส่งเสียง เราไปทำความสงบสงัดของเรา เราเคารพสถานที่ แล้วเราเคารพบูชาธรรมและพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เราไปสถานที่เพื่อจะเวียนเทียน เวียนเทียนๆ กันที่ไหน เวียนที่โบสถ์ เวียนที่วิหาร เวียนสถานที่ที่มีรูปขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นรูปเคารพ แล้วเราเวียนเทียนเพื่อเคารพ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเคารพจากข้างนอกใจ มันเป็นการเคารพย้อนกลับเข้ามาในหัวใจของเราละ สิ่งที่เราเคารพในหัวใจนะ คุณสิ เวลาทำอะไรสะสม

ในหัวใจที่เป็นทุกข์เป็นร้อน เราจะหาที่พึ่งที่ไหนล่ะ เราไม่มีที่พึ่งนะ เพราะเราปฏิเสธที่พึ่งทั้งหมด ประชาธิปไตย เรามีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาค

ความเสมอภาคนะ มันเสมอภาคโดยการเกิดตามสิทธิ์แล้ว แต่เพราะว่า ประชาธิปไตยมันประชาธิปไตยแต่ปากใจ แต่ธรรมาธิปไตย สิ่งที่เป็นธรรมขึ้นมาเนี่ย ถ้าเป็นธรรมมันจะย้อนกลับมา เขามีสิทธิของเขา สิทธิของเรา มีเสมอภาค มันก็เสมอภาคอยู่แล้ว ประชาธิปไตยมันมีอยู่แล้ว ทำไมต้องบอกประชาธิปไตยอีกล่ะ

ประชาธิปไตยเขาเรียกร้องสิทธิ์กัน แล้วสิทธิของเราล่ะ สิทธิการหายใจ สิทธิการดำรงชีวิต มีชีวิตอยู่ ถ้าสิทธิดำรงชีวิตอยู่เพื่ออะไร ถ้ามีชีวิตแบบโลก มีชีวิตอยู่ก็เพื่อโลก ธรรม ๘ มีชีวิตอยู่เพื่อสังคม แต่ถ้าเป็นธรรม มีชีวิตอยู่เพื่อจะประพฤติกฎปฏิบัติ มีชีวิตอยู่เพื่อจะค้นคว้าหาตัวเอง มีชีวิตอยู่เพื่อจะรู้จักตัวเอง ถ้ารู้จักตัวเอง ไปไหน คูสิ ทางโลก เห็นไหม รู้จักพ่อรู้แม่ ตัวเองยังไม่รู้จัก นี่ก็เหมือนกัน ตัวเองจะรู้จัก ถ้าเรารู้จัก เราเคารพบูชาอย่างนี้ เราเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วจะฟังธรรม แล้วจะค้นเข้ามาที่ตัวเรา เพราะอะไร เพราะเราตั้งสติ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ โอวาทครั้งสุดท้าย “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” ถ้าไม่ประมาทในชีวิต ไม่ประมาทในหน้าที่การงาน ไม่ประมาทในสิ่งใด เราจะรู้จักตัวเราเอง เพราะอะไร เพราะการเกิด การตาย เราเกิดเอง บอกเราเกิดจากพ่อจากแม่ ไซ้! เกิดจากพ่อจากแม่ทางโลก แต่เราเกิดจากตัวเราเอง เกิดจากกรรม เพราะจิตมันมีแรงขับอยู่ จิตมันต้องเกิด จะปิดกั้นอย่างไรมันก็เกิด แต่เกิดในสถานใดเท่านั้นเอง เกิดในสถานะของเทวดา อินทร์ พรหม เกิดในสถานะของมนุษย์ เกิดในสถานะของสัตว์เดรัจฉาน นรกอเวจีมันต้องเกิด มันผลของเวรของกรรมเห็นไหม

นี่ไง ถ้าเคารพตัวเอง รู้จักตัวเอง มันจะรู้จักว่าใครเป็นคนเกิด แล้วจะทำให้เราไม่เกิดได้อย่างไร เกิดนี่อะไรมาเกิด เกิดแล้วมันแสนทุกข์แสนยากอย่างนี้ แล้วมันก็จะมาเกิดอีก นี่คำว่าแสนทุกข์แสนยากนะ แล้วเกิดในนรกอเวจีล่ะ เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เกิดเป็นสัตว์ต่างๆ ที่เจ้าของคอยเอาเรียดเอาเปรียบอยู่ล่ะ เราจะไม่มีโอกาสโต้เถียงเลย

แต่นี้เราก็คือเป็นมนุษย์ แล้วพบพระพุทธศาสนาด้วย ศาสนาสอนเรื่องธรรมะ ให้เห็นใจกัน ให้เสียสละต่อกัน ให้เกื้อกูลต่อกัน นี่เพราะความร่มเย็นเป็นสุขจากในศีลธรรมจริยธรรม แต่ในการประพฤติปฏิบัติในการเคารพตน ถ้าเคารพสถานที่ แล้วเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สอนที่ไหน ธรรมะ ย้อนมาที่เรา ถ้าย้อนกลับมาที่เรานะ สุขสิ่งใดเท่ากับจิตสงบไม่มี หาอะไร หาไป ความสุขแสวงหาเข้าไป หากจนตายก็ไม่เจอ เสพเข้าไปเห็นใหม่ ได้ไปเที่ยว ได้ไปสถานที่แปลกหูแปลกตา ได้ไปท่องเที่ยวต่างๆ ก็เท่านั้นล่ะ รู้มาแล้ว เขาก็ไปด้วยกันมาทุกคน

แต่ถ้าจิตเราสงบ “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” จะนั่งอยู่บนกองไฟ แต่ถ้ามันทำจิตให้สงบได้ มันจะมีความสุขของมัน แล้วความสุขอย่างนี้เราไปหาที่ไหนล่ะ นี่ไงพ้นจากตัวตนไง เพราะรู้จักตนไง เพราะเคารพตนเองไง ถ้าเราไม่เคารพตนเอง เราจะนั่งสมาธิได้ไหม เวลานั่งสมาธินี้ สิทธิเสรีภาพ อ้าว จะลูกอะ ทำไม จะนอนก็ได้ จะทำอะไรก็ได้ แต่เพราะเราเคารพใจใหม่ เราเชื่อในพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราจะบังคับตัวเราเพื่อเราจะหาตัวเราเห็นใหม่

เราทำสิ่งนี้เพื่อเราจะมาเวียนเทียนกัน เราเวียนเทียนในพุทธศาสนา เวลาเราไปวัดไปวา ศีลธรรมจริยธรรม เราก็เห็นซ้อฟ้าใบระกา วัตถุก่อสร้าง มันเจริญหูเจริญตา สิ่งนั้นมันเป็นเพราะเขามีความศรัทธา มีความเชื่อ เขาต้องการบุญกุศลของเขา เขาได้สร้างสิ่งนั้นเป็นวัตถุ เพื่อหัวใจจะได้บุญกุศล

แต่ในปัจจุบันนี้เราจะเวียนเทียนของเรา เราจะทำบุญกุศลของเรา เราจะเอาสิ่งที่เป็นบุญเนื่อๆ ไม่ต้องการสิ่งใด สิ่งที่เขาสร้างบุญกุศลกันมา เขาสร้างมาก็เพื่อหัวใจของเขา นี่ล่ะเราจะเข้าไปสู่หัวใจของเราเลย เราจะเข้าเคารพเราเลยเห็นใหม่ เราถึงต้องมีสติ เนื้อหาสาระมันอยู่ที่นั่นนะ เนื้อหาสาระของพุทธศาสนามันอยู่ที่ความรู้สึก อยู่ที่หัวใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่โคนต้นโพธิ์นั้นนะ กับร่างและธาตุ ๔ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กับความรู้สึกหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต่างหากที่ตรัสรู้ธรรม

พอตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เราก็มีหัวใจเหมือนกัน เราก็มีปฏิสนธิวิญญาณเหมือนกัน แต่เราไม่เห็น เราไม่รู้ พอไม่รู้ไม่เห็นเขาถึงธรรมรงค์ใจ ต้องให้ทำบุญ ทำบุญขึ้นมาเพื่อให้

ฟังธรรม ให้คนมีศีลมีธรรม ผู้ปกครองก็ปกครองด้วยความสะดวกความสบาย ไม่ต้องปกครองเราก็ปกครองตัวเองได้อยู่แล้ว เราจะไม่มีเบียดเบียนใคร ใจเขาใจเรา เรื่องของสังคมก็เป็นสังคม เรื่องของเรารักษาใจเรา เราทำตัวเราให้ดีที่สุดเห็นใหม่ เราจะปกครองตัวเราเองเห็นใหม่ สิ่งนี้ถ้าเราปกครองเรา เราดูแลเรา สังคมก็ร่มเย็นเป็นสุขขึ้นมา ยิ่งคุณเราเข้าไป ยิ่งค้นคว้า ยิ่งการกระทำของเรา เราถึงว่าความสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบ ไม่มี แล้ว เราจะรู้ของเรา พอรู้ของเรานะ สังคมจะร่มเย็นมาก

ในพุทธศาสนาเห็นใหม่ ไม่ใช่แค่คนคนตรี นักเลงต่างๆ ที่ไหนมีเสียงฟ้อนรำก็ไปที่นั่น ที่ไหนมีการพนันก็ไปที่นั่น นี่เรื่องของโลกหมดเลย เพราะอะไร เพราะปล่อยตัวเองไป แต่ถ้าเรารักษาของเรา เราอยู่กับความสงบสงัด สิ่งที่ว่าสงบสงัดมันเป็นฐานของความสุข โดยธรรมชาติเขาเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว คุณ ธรรมชาติ มีค้ำขึ้นมาก็ค้ำอย่างนี้ พรุ้งนี้ ตะวันขึ้นมาก็สว่างอย่างนี้ ธรรมชาติเป็นอย่างนี้ แต่แสง สี เสียง ต่างๆ เราไปตัดแปลงเขาเอง เราไปสร้างเอง นี่ไฟมาจากไหน เราก็ต้องหาพลังงานมาใช้ใหม่ เพื่อจะได้ไฟมา พอไฟมาทุกอย่างตามมาหมดเลย เพราะมีพลังงาน นี่เรายังใช้ไปขนาดไหน นี่เป็นเรื่องของโลกเห็นใหม่

แต่เรื่องของข้อเท็จจริง เรื่องของความจริงเห็นใหม่ ธรรมชาติก็เป็นอย่างนี้ พระอาทิตย์ขึ้นก็สว่าง พระอาทิตย์ตกก็มืด แล้วเรายู่กันด้วยอย่างไร เราอยู่อย่างนี้เพื่ออะไร เพื่อเข้าสู่ความจริงใจ แล้วชีวิตความจริงมันก็เป็นอย่างนี้ แต่เราไปตื่นโลกกันใจ โลกที่เราเห็นกันอยู่นั้นใจ เราทำบุญกุศลเพื่อบุญนะ บุญกุศลเวลาเกิดในวิภวภูเขเห็นใหม่ บุญพาเกิด เรามีหน้าที่การงาน เราก็ปรารถนาให้สิ่งนั้นประสบความสำเร็จ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ก็ปรารถนาให้ลูก หลาน เหลน เราประสบความสำเร็จ เราก็พยายามกันนั้นนะ เราก็สั่งสอน เราก็ควบคุม เราก็ดูแลของเรา แต่มันมีเวรมีกรรมอีกอันหนึ่งนะ

ถ้ามีเวรมีกรรมอันหนึ่งเห็นใหม่ ถึงที่สุดแล้วอุเบกขา เราทำของเราเต็มที่ มันจะได้ไม่เจ็บช้ำน้ำใจจนเกินไปนักใจ ถ้าเราไม่มีอุเบกขาที่ว่ามันเป็นอย่างนี้ มันต้องเป็นอย่างนี้ เราก็พยายามของเราถึงที่สุดแล้วมันเป็นอย่างนี้ ก็เป็นอย่างนี้ เราทำแล้วมันเป็นเรื่องเวร เรื่องกรรม กรรมเก่ากรรมใหม่ มันมีอยู่นะ กรรมเก่าหมายถึงว่าสิ่งที่ทำให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ กรรมใหม่คือปัจจุบันที่เราจะเลือกเอา ทำเอาของเรา นี่ กรรมใหม่เห็นใหม่

แล้วถ้าเราศึกษาธรรม เรื่องศีล เรื่องธรรม สิ่งนี้มันจะบังคับเรา เราจะไม่ทำสิ่งสร้างสมให้มันเป็นทุกข์เป็นยากต่อไป เราจะสร้างคุณงามความดีของเราเห็นใหม่ เราเป็นตัวอย่าง ลูกหลานมันก็เอาตาม ถ้าเราเป็นตัวอย่าง เราเป็นเด็ก เราดูแลพ่อแม่เรา นะ กัตถุญกตเวทิตะ เราเป็นคนดี เรามีศีลธรรมจริยธรรมนะ ต่อไปลูกหลานเรา มันก็ดูแลเรา ถ้าเราไม่ดูแล เราปล่อยปละละเลย แล้วเวลาลูกหลานมา ก็จะทำให้ดูแลเราเห็นใหม่ นี่ไง กรรมกบเกี่ยวน บุญกุศลมันเป็นอย่างนี้ เราทำอะไรไว้ สิ่งนั้นจะตอบสนองเรา เราไม่ทำอะไรไว้เลย เรียกร้องเอา เรียกร้องเอา

นี่ทำบุญตลอดเลย ทำไมทุกข์ขนาดนี้ ทุกข์มีอยู่ ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งถึงกาลเทศะนั้นใหม่ สอง มันยังไม่ถึงเวลาของเรา นี่ระยะทางของคน สั้นหรือยาว ระยะทางของคนยาวต้องเดินมากกว่า ระยะทางของคนสั้นเราก็ดำเนินได้ช้ากว่า บุญกุศลก็เหมือนกัน ด้วยเจตนา ด้วยความรู้สึก ด้วยความนึกคิด มันจะตอบสนองเราได้ ความตอบสนองเห็นใหม่ เราเสียสละขึ้นมา เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของผู้อื่น ความร่มเย็นเป็นสุขในหัวใจเราจะเกิดขึ้นมา นี่พูดถึงธรรม

ฉะนั้นเรื่องของเด็กๆ เรื่องของการเวียนเทียน เรื่องของการเคารพบูชา เคารพบูชาจากข้างนอก แล้วจะมาข้างใน ให้รู้จักตัวตน ให้รู้จักใจของเรา ให้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถึงที่สุดแล้วนะ ใจของเราจะผ่องแผ้ว ถ้าใจของเราผ่องแผ้ว สังคมก็ร่มเย็นเป็นสุข เพราะคนที่ดีมันจะไม่ทำร้ายใคร มันจะเป็นประโยชน์กับตัวเอง เพื่อประโยชน์กับเรา นะ นี่จะเวียนเทียน เหตุผลจะเวียนเทียน เวียนเทียนเพื่อเรา เวียนเทียนเพื่อบุญกุศลของเรา เวียนเทียนเพื่อให้สำนึกในตัวของเรา เอวัง